

meente, zooals zij de prediking hoort, wel reiniging, geen wedergeboorte van noode heeft."

Da. Uytenhoudt deelde ons mede, dat dit niet juist is, en dat wij zijne bedoeling misverstaan hadden. Zijne preek handelt over de voetwassing, d.w.z. over de noodzakelijkheid van de reiniging der gereinigden. Hij is niet met ons van oordeel, dat de gemeente, zooals zij de prediking hoort, wel ter dege wedergeboorte (in engeren zin) noodig heeft.

Wij zijn dankbaar voor deze mededeeling. Het was ook volstrekt niet onze bedoeling eenige blaam van onzuiverheid op onzen broeder te leggen, en stellen er prijs op, na de toelichting te verklaren, dat de laster, die in de laatste dagen omtrent de leer onzer kerken verspreid is, door de preek van Ds. Uytenhoudt niet kan noch mag bevorderd worden.

Mogen we er nu op hopen, dat het addertje dood is?

Waarom heeft onze Gereformeerde broeder zich niet tot „De Bazuin" gewend?

Ook onze Redactie ontving naar aanleiding van prof. Bouwmans uiting een ingezonden stuk, maar wij verwezen den inzender naar prof. Bouwman.

Men kloppet toch dadelijk aan het juiste adres. Maar, zoo zal een waartillende broeder misschien bedenken, hoe staat het dan toch eigenlijk met die preek?

Het staat er heusch goed mee.

Ik wil zelfs de bladzijde, waarop prof. Bouwman doelde, hier wel overnemen en leest men die in verband met het bovenstaande, dan zal ieder moeten erkennen, dat er toch werkelijk geen wolkje aan de lucht is.

Ds. U. heeft het daar over de voetwassing des Heeren als symbolische handeling en zegt:

Vatten we haar, dan zal ons drieërlei duidelijk worden.

In de eerste plaats dit, dat wij, die eenmaal het teken van den heiligen doop, het bad der wedergeboorte hebben ontvangen, dat ons zegt, dat God de Vader met ons een eeuwig verbond der genade heeft opgericht, God de Zoon ons heeft gewassen in Zijn bloed en God de Heilige Geest in ons wonen en tot lidmaten van Christus' heiligen wil, niet aan Gods genade moeten vertwijfelen, wanneer wij somtijds uit zwakheid in zonden vallen, en in de zonde blijven liggen.

Somtijds gebeurt het, dat wij na ernstige overtreding ons moedeloos afvragen, zou er voor zulk een nog genade zijn; dat satan ons influistert: voor u geen behoud meer, de wereld zich verontwaardigd van ons afkeert, angst de ziel bevangt, radeloosheid zich van ons meester maakt, wanhoop ons aangrijpt.

En dan?

Zie dan den Heere, den Machtige zich buigen, aan uwe voeten en hoor Hem u toeroepen: Gij hebt niet van noode, dat u de handen en het hoofd, dat gij geheel gewassen wordt, wie gewassen is, is geheel rein, en heeft niet van noode dan de voeten te wassen.

Ik ben bereid ook u, de voeten te wassen. In de tweede plaats zullen wij dan ook leeren verstaan, dat onze dagelijksche zonden en overtredingen geen kleinigheden zijn, die wij gerust over het hoofd mogen zien.

Er zijn menschen geweest en ze zijn er nog, die het met de heiligmaking, de dagelijksche bekeering, niet al te nauw nemen. Voortlevend op het outbakken brood van verouderde bevindingen, zwerven zij van hunnen Heere af, zich troostend met de gedachte, dat wie eenmaal gewassen is, altijd rein is. Eenmaal bekeerd zeggen ze blijft bekeerd.

Men zij echter gewaarschuwd.

De Heiland heeft nadrukkelijk geleerd, dat iedergevoelige voortdurend van noode heeft, dat zijn Heere hem de voeten wassche, reinige van de hem nog aanklevende besmetting der zonde.

Moge deze geschiedenis en Ds. L. en onzen vriendelijke aangelegden broeder en die Christelijke Gereformeerden, die nog steeds het verbondsmethodisme(!) tegen ons uitspelen tot leering zijn.

Darbisme II.

Intusschen heb ik nog een belofte in te lossen. Nam ik uit „Oude Paden" over, wat Ds. Knap in een eerste artikel over het ontstaan van het Darbisme mededeelde, ik laat er thans zijn slot-artikel op volgen.

Welke is nu de leer der Darbisten?

Wij zouden eigenlijk kunnen volstaan met te zeggen, dat het niet uit te maken is. Bij een Kerk behoort natuurlijk een belijdenis, waardoor zij zich van andere Kerken onderscheidt. Elk kerkelijk scheepje vaart onder eigen vlag. Het kost niets geen moeite er achter te komen, welke de leer der Lutherische, Gereformeerde, Roomsche-Katholieke of Grieksche-Katholieke Kerk is. Men heeft de belijdenisschriften, die een officieel karakter dragen, slechts op te slaan, en men is terstond geheel op de hoogte. Er mogen hier en daar onder de kerkleden afwijkende gevoelens schuilen, daarmee heeft men echter niet te maken, wanneer men een onderzoek naar de officiële kerkleer instelt. — Gij vindt haar van de Lutherische Kerk in de Augsburgische confessie, van de Gereformeerde Kerk in de Drie Formulieren van Eenigheid, van de Roomsche-Katholieke Kerk in den Catechismus Romanus, en zoo de geheele rij zonder uitzondering langs.

Bij de Darbisten komt gij er zoo echter niet.

En dit wel om de eenvoudige reden, dat zij niets van de Kerk als instituut willen weten. Zij gaan uit van de gedachte, dat al wat in onzen

tijd als Kerk optreedt zich op een principieel verkeerd weg bevindt. Het bederf der Kerk is zóó diep ingevreten, dat het nader heet van kerkhofstet of reformatie te droomen. Trouwens, een Kerk zooals wij die kennen, mag er niet zijn. Zij is slechts een belemmering voor de verwezenlijking van de éénheid der geloovigen. De oprecht geloovigen moeten zich in vrije „vergaderingen" aansluiten zonder uitwendigen band, de Heilige Geest alleen is de samenbindende kracht, die allen als zonen van hetzelfde huis en broeders samen doet wonen, welk kerkelijk stiket ze elk afzonderlijk dan ook mogen dragen. Waar twee of drie in Mijnen Naam vergaderd zijn, heeft Christus gezegd, ben ik in 't midden. Ziedaar het vrije gezelschap naar de meening der Darbisten. Maar deze meening is dan toch aan rechtmatige bedenking onderworpen. Dit heerlijke woord van Jezus staat toch niet als een losse uitspraak in hfdst. 18 van Mattheus; het bevel der tuchttoefening gaat er onmiddellijk aan vooraf, en waar deze tuchttoefening nu een kerkelijke handeling bij uitsluiting is, spreekt het voor een gezonde uitlegkunde vanzelf, dat ook het vervolg der rede in de allernaaste plaats op de Kerk ziet, zoodat wij de twee of drie, die in Jezus' Naam vergaderd zijn, op te vatten hebben als de Kerk in haar kleinste formatie.

Met de verwerping der kerk-idee hangt bij de Darbisten op 't nauwst samen de verwerping der ambten, met name van het leeraarsambt. Waar wij overtuigd zijn, dat de instelling der ambten op goede Schriftuurlijke gronden rust, daar zijn de Darbisten van oordeel, dat het ambt een zuiver menselijke instelling is, die nergens door Gods Woord geboden wordt. Natuurlijk ontkennen zij niet, dat de Apostelen door handoplegging sommige dienstknechten des Heeren tot het ambt geordend hebben, de Schrift is op dit punt overduidelijk en laat geen tweesluis uitlegging toe. Zij meenen echter, dat wat aan de Apostelen veroorloofd was, niet aan de latere Kerk toekomt. De heilige Apostelen waren immers exceptionele verschijningen, die over de gave des Geestes beschikten en haar aan anderen konden overdragen. Maar de Kerk is niet met de Apostelen gelijk te stellen en dus heeft zij het recht niet om iemand tot herder of leeraar te roepen. De Heilige Geest geeft dit prerogatief niet uit eigen handen. Zoo komen de Darbisten er toe in hun vergaderingen ieder te laten spreken, die den Geest over zich voelt komen, wie iets van boven ontvangt, mag dit uitspreken, maar een ambtsdrager, die bovendien nog wel gestudeerd moet hebben, is feitelijk een onding, dat er niet moest zijn en in hun kring dan ook niet geduld wordt.

Wij behoeven nauwelijks te zeggen, dat wij een open oog hebben voor de hooge waardering van de werking des Geestes, die uit deze opvatting spreekt. Maar wij komen op tegen het individualisme, dat aan deze beschouwing ten grondslag ligt. Naar de Schrift werkt de Heilige Geest sinds het eerste Pinksterfeest toch op eenigszins andere wijze dan hier voorgesteld wordt. De Heilige Geest is uitgestort in de gemeente of kerk, twee woorden, die dezelfde betekenis hebben. De Gemeente of Kerk is dus de bedding waarlangs de levende wateren des Geestes steeds dieper de wereld moeten binnenstromen. De actie des Geestes was bij zijn nederdalen onmiddellijk sinds Pinksteren is zij als regel echter middellijk en gebonden aan de Kerk, of wat voor ons hetzelfde is, aan het Woord. Uitzonderingsgevallen zijn uiteraard mogelijk: de Geest kan in 't afgetrokken beschouwd iemand midden in het heidenland, die nooit het evangelie hoorde, aangrijpen en wederbaren. Maar als regel geldt de geestelijke actie voort langs de geleidraad der Kerk. — men denke slechts aan Paulus' uitspraak, dat het geloof ontstond in den weg van het gepredikte Woord. 't Gaat dus niet aan te beweren, dat het roepen tot het ambt door de Kerk een zuiver menselijke werkzaamheid is. Houdt de Kerk zich bij die roeping aan het Woord, d.w.z. voelt zij levendig den band aan haar verkeerde Hoofd, dan is het de Heilige Geest in eigen persoon die de leiding bij de roeping tot het ambt heeft. — zie het aan het kerkelijke convent te Jeruzalem, waar in Handelingen 15 het besluit der vergadering met deze woorden bevestigd wordt: „Want het heeft den Heiligen Geest en ons goedgedacht". Er is daar wel geen quaestie van beoefening of benoeming. Doch er wordt wel in gehandeld over een kerkelijke vergadering; en het is er ons om te doen duidelijk te laten voelen, dat het presidium dier vergadering naar de overtuiging der aanwezigen feitelijk door den Heiligen Geest waargenomen werd, maar dan niet mechanisch, doch zóó dat de overleggingen der aanwezigen er door geleid en geheild werden, er staat toch niet zonder reden: „den Heiligen Geest in ons".

Random deze beschouwingen omtrent Kerk en ambt groepeeren zich andere eigenaardige opvattingen, die er althans ten deele mede in verband staan. Het streven om in tegenstelling met de georganiseerde Kerk een gezelschap van innig-vruchten te vormen, waarin de Heilige Geest alles alleen is en op Zijn rechtstreeksche werking onder verwerping van den middellijken weg gerekend wordt, leidde er als vanzelf toe een afwende houding tegenover de „wereld" aan te nemen. 't Is raadzam de aanraking met de wereld, die in 't boeze ligt, zooveel mogelijk te vermijden. Liefet bekleden de Darbisten dan ook geen publieke overheidsambten, al is dit niet strikt verboden. Hoe zij deze onthouding rijmen met het voorbeeld van een Jozef, die grootvizier van Aegypte was en daardoor twee volken tot zegen geweest is, vatten wij niet. Wij voor ons vinden er iets van de „Doopersche Mijdinghe" in terug, die de wereld immers ook aan haar lot over wil laten, terwijl

de Schrift ons verplicht haar voor den Christus op te eischen.

Dezelfde opvatting, dat natuur en genade of wereld en Koninkrijk Gods twee terreinen zijn, die niets met elkaar te maken hebben, doch los nevens elkander liggen, komt ook uit in de Darbistische opvatting der wedergeboorte. Naar de Schrift brengt zij geen nieuwe schepping naast de oude, doch een herschepping van het oude innerlijke leven teweeg. Onze oude natuur met haar bijzonderen aanleg en eigenaardige gaven, die voor ieder verschillen, wordt er door vernieuwd, zoodat onze nieuwe mensch alle gaven en talenten behoudt, maar ze door de wedergeboorte geheelig ziet. Volgens de Darbisten wordt de nieuwe mensch echter als een geheel nieuw iets in ons binnenste verwekt buiten verband met den ouden mensch en zijn instrumenteering. Ook hier dus twee terreinen nevens elkaar en niet het ééne innerlijke levenssterrain, dat door de genade ontgonnen en bevrucht wordt.

Wij zullen het hierbij laten. Slechts enkele grepen konden wij doen om de Darbisten te karakteriseeren. Wij zijn het in theologisch opzicht niet met hen eens. Maar wel hebben wij groot respect voor de teedere godsvrucht die het deel van velen is. Er zijn er onder, die zeer dicht bij den Heere leven, en, wat ook iets beteekent, die branden van liefde voor het verlorene en geen moeite ontzien om het met 's Heeren hulp aan de voeten van Christus te brengen.

HEPP.

BOEKBESPREKING.

„Sören Kierkegaard", door G. J. A. Jonker.

In de Reeks: Grootte Denkers.

Baarn, Hollandia-drukkerij, 1920.

Wie de constellatie der geesten in ons land wil kennen, kan aan Kierkegaard niet voorbij gaan. De invloed, welke deze Deensche denker op vele religieuze — ook orthodoxe — menschen te onzent oefent, is niet gering.

Er bestaat ook hier een „Kierkegaard-gemeente". Zij heeft geen plaats van samenkomst, geen organisatie, iemand, die het ovorol „zoekt", kan op zekeren Zondag niet zeggen: „ik ga vanmorgen eens naar de „Kierkegaard-gemeente". Want hij zal die niet vinden.

Toch is ze er en wel in de velen, die door den geest van Kierkegaard zijn gedrenkt.

En deze staan weer op allerlei wijs in nauw contact met leden onzer Kerken.

Ook onder ons worden weleens uitingen vernomen, die haar Kierkegaardschen oorsprong niet verloochenen.

Kierkegaard liep eens door Kopenhagen en werd bespot, omdat zijn eene broekspijp langer was dan zijn andere. Hij ergerde zich over die belangstelling. Maar hij teekende in zijn dagboek aan: „mogelijk zal een trumpettend nageslacht zich ongeveer even ezelachtig bezighouden met mijn ideeën en geschriften".

Nu, aan belangstelling ontbreekt het Kierkegaard op dit oogenblik niet.

Er wordt heel wat Kierkegaard-contactie gedragen.

En — waarom het verzwegen? — hier of daar vertoont een enkele Gereformeerde intellectueel er zich ook wel mee.

Maar... hij merkt het zelf niet op, dat de eene pijp van zijn pantalon langer is dan de andere.

In elk geval mag een blad als het onze met het oog op de geestelijke stroomingen, die ook langs onze kerkelijke oevers schuren, een man als Kierkegaard niet negeren.

Hij staat dan ook al op de lijst van onderwerpen, al zal het misschien nog een poosje duren eer hij aan de beurt komt.

Dit om te bewijzen, dat onze belangstelling niet te opdringerig — of gelijk Kierkegaard zelf het zou uitdrukken — niet te „ezelachtig" is.

Kan intusschen het hier aangekondigde boek van Dr. Jonker geen dienst doen om u den gedachtenkring van Kierkegaard binnen te leiden?

De schrijver protesteert er tegen. Hij noemt dit „op een miniatuurblaadje Kierkegaard presentieeren". Hij haalt met instemming aan de woorden van Häcker: „Zoo iemand in ernst wilde beproeven de gedachten van Kierkegaard weer te geven, zou hij zich, naarmate overleg en concentratie hem meer licht schonken, schrede voor schrede gedwongen voelen zin voor zin de oorspronkelijke geschriften te herhalen m.a.w. hij zou zich gedwongen voelen den belangstellenden toevoerder de boeken van Kierkegaard in de hand te geven en te zeggen: neem en lees".

Hiervan is wel iets aan.

Meer echter ben ik het met Oesterreich eens, als hij in Ueberweg's Handboek schrijft dat men om Kierkegaard's betekenis te leeren kennen, men zijn geschriften aan nauwkeurige schifting moet onderwerpen. De diepste gedachten vindt men niet zelden daar, waar men ze nooit had verwacht. Daarom verdient het lezen van Kierkegaard een meer dan matige inspanning.

En Jonker bedankt er voor die inspanning te verlichten. Hij zegt zelf: „De lezer wil immers in een paar bladzijden te weten komen, wat hij aan den man heeft. Eerlijkheidshalve sta de verduidelijking voorop, dat ik volstrekt geen plan heb hem dit duidelijk te maken. Integendeel, mijn doel zal bereikt zijn, wanneer hij na lezing dezer brochure niet weet, wat hij aan hem heeft. Op die manier zal hij misschien dichter bij, in het andere geval stellig en zeker verder van Kierkegaard af zijn gekomen. Zijn roeping ligt volgens zijn eigen zeggen hierin, dat hij de dingen moeilijk maakt. Zoo behoort een inleiding op hem een inleiding op moeilijkheden te zijn, en zal zich haren naam waardig maken in zoover zij voor de moeilijkheid „Kierkegaard" het oog opent".

Dat
van
lokkel
Hij
doen
donke
hoor
Morph
Maar
meeva
Men
beeld
Een
churo
druk
in het
Ook w
Kier
een
Jo
org ov
flave
Wie
een b
Wan
bescho
bij her
indiv
„De
gaar
De
Vult
te sys
in het
Daar
Soma
Jon
Maar
het zij
Blad
had kn
tegen
van die
naar lu
zij in
boeien
Eiger
Jonke
houding
Kierke
afstoot
Kierke
verbluff
Christie
ben eer
hij zegt
Of di
onze d
voldoen
Ik w
Of
Natu
Daarv
Het p
Kierke
Jonke
Ieder,
zal ge
Slecht
over K

Over
wachten
die tege
De Baki
rahja",
ding op
artikel
wij hop
vestigen
artikel
De Po
op Midd
met dez
wel int
in over
geven.
De H
aan de
het voor
en ben,
De Dijk
trekkelij
hoofdzak
De ruf
Wij mist
van den
over Sou
De Pol
meer toe
En is
keraden
te abonn
deze wij
per jaar
toch met
gever is
A. J. I

Hoogge
Met hij
van „De
meeloeff
wat daar
geren, is
en bestie
nauwkeur